



Česká školní inspekce
Královéhradecký inspektorát

INSPEKČNÍ ZPRÁVA

**Základní škola Podhart', Dvůr Králové nad Labem, Máchova 884,
okres Trutnov**

Adresa: Máchova 884, 544 01 Dvůr Králové nad Labem

Identifikátor školy: 600 102 025

Termín konání inspekce: 1. - 5. listopad 2004

Čj.:	09-1437/04-5213
Signatura:	ki5cy102

CHARAKTERISTIKA ŠKOLY

Základní škola Podhart', Dvůr Králové nad Labem je příspěvkovou organizací s právní subjektivitou, jejímž zřizovatelem je Město Dvůr Králové nad Labem se sídlem: nám. T. G. Masaryka 38, 544 17 Dvůr Králové nad Labem. Je úplnou základní školou, která poskytuje vzdělání žákům 1. až 9. ročníku. Součástí školy je školní družina a školní jídelna – výdejna. Odloučené pracoviště školy se nachází na adrese Antonína Wagnera 591. V září letošního roku nastoupilo do školy 177 žáků, kteří jsou rozděleni do devíti tříd. Všichni žáci jsou vzděláváni podle vzdělávacího programu Základní škola čj. 16 847/96-2. Ve škole jsou do výuky zařazovány prvky „Daltonského vyučování“ a škola se hlásí k programu „Škola podporující zdraví“. V současné době probíhá za plného provozu přístavba budovy školy a je plánovaná celková rekonstrukce stávající budovy.

PŘEDMĚT INSPEKCE

Předmětem inspekční činnosti bylo zjištění a zhodnocení:

- personálních podmínek vzdělávací a výchovné činnosti na prvním stupni základní školy v předmětech český jazyk, matematika, anglický jazyk a vlastivěda. a na druhém stupni v předmětech český jazyk, matematika, přírodopis, chemie, dějepis, informatika a ve volitelném předmětu literárně dramatická výchova vzhledem ke schváleným dokumentům, v době konání inspekce
- materiálně- technických podmínek vzdělávací a výchovné činnosti v základní škole ve výše uvedených předmětech vzhledem ke schváleným dokumentům, v době konání inspekce
- průběh a výsledky vzdělávání ve výše uvedených předmětech vzhledem ke schváleným dokumentům, od školního roku 1999/2000

PERSONÁLNÍ PODMÍNKY VZDĚLÁVÁNÍ

V základní škole působí osmnáct pedagogických pracovníků včetně vedení školy. Z vyučujících v hospitovaných předmětech tři nespĺňují podmínky odborné a pedagogické způsobilosti, protože pro výuku vyučovaných předmětů mají jiné a nebo nemají ukončené požadované vysokoškolské vzdělání. Aprobační složení učitelů vedení školy využívá pokud možno co nejefektivněji, přidělené úvazky odpovídají specializaci, dlouhodobým zkušenostem či vlastnímu zájmu učitelů. Výchovná poradkyně má dostatečnou pedagogickou praxi, ale nemá požadovanou odbornou kvalifikaci.

Ředitel školy je zkušený řídicí pracovník. V této škole působí ve funkci prvním rokem a to v pozici zástupce stávající ředitelky školy. Ta byla uvolněna pro výkon funkce 2. místostarostky Města Dvůr Králové nad Labem a nynějšího ředitele do funkce společně se zřizovatelem jmenovala. Ředitel se seznamuje s problematikou školy a úzce spolupracuje se svojí zástupkyní, která jako pedagog působí na této škole již mnoho let a školu velice dobře zná. Vnitřní organizace školy je popsána v Organizačním řádu a jeho součástí je i organizační schéma, které přesně vymezuje oblasti odpovědnosti obou řídicích pracovníků. Vnitřní informační systém je naprosto srozumitelný a pro všechny snadno dostupný. Aktuální informace jsou předávány osobně, běžné pravidelné informace jsou vyvěšeny na obvyklém

místě ve sborovně. Hlavním poradním orgánem ředitele školy je pedagogická rada. Metodické orgány ani předmětové komise ve škole nepracují.

Vedením pedagogických pracovníků je do značné míry pověřena zástupkyně ředitele, která svým příkladem a nesmírnou pracovitostí a houževnatostí dokáže kolegy nadchnout i pro zavádění nadstandardních činností do pedagogického procesu. Začínající učitelé úzce spolupracují se svými uvádějícími učiteli. Hospitační činnost obou vedoucích pracovníků je celoročně plánovaná, pečlivě evidovaná a jsou z ní vyvozované patřičné závěry, které jsou směřovány ke zlepšování výuky. V průběhu inspekce se oba vedoucí pracovníci zapojili do hospitační činnosti a shlédnuté hodiny zhodnotili. V záznamech v třídních knihách se lze přesvědčit, že probíhají i vzájemné hospitace vyučujících mezi sebou. Vedení školy se průběžně zabývá otázkou v oblasti zabezpečování lidských zdrojů, spolupracuje se studenty a velice zodpovědně prověřuje nové pedagogy ve zkušební době. Prioritou v dalším vzdělávání pedagogických pracovníků je projektové vyučování a studium cizích jazyků.

Personální podmínky umožňují realizaci zvoleného vzdělávacího programu a jsou hodnoceny jako velmi dobré.

MATERIÁLNĚ-TECHNICKÉ PODMÍNKY VZDĚLÁVÁNÍ

Škola prochází v poslední době rozsáhlými stavebními úpravami. V první etapě, která byla již dokončena, vznikly v přístavbě školy nové odborné učebny, prostory pro školní družinu a školní jídelna s výdejnou stravou. V době inspekce byla dokončována druhá fáze stavebních úprav, ve které byla vybudována školní tělocvična s příslušným zázemím, kanceláře vedení školy a prostor pro školní učitelskou knihovnu. Ve třetí etapě má být rekonstruována původní školní budova, zřízeny kabinety pro učitele a v půdní vestavbě mají být vybudovány další učebny s potřebným zázemím. Přesto, že chod školy byl v době inspekce částečně ovlivněn dokončováním stavebních prací, byly chodby školy čisté, vyzdobené žákovskými pracemi a informačními nástěnkami a celkově působily dobrým estetickým dojmem.

Pro většinu předmětů, které inspekce sledovala, mají žáci vhodné učebnice pořizované v ucelených řadách, na 1. stupni doplněné pracovními sešity. Pro některé předměty mají i alternativní učebnice pro práci v hodinách. Ve volitelném předmětu informatika žáci klasické učebnice nemají a pro tuto výuku nejsou ani nutné. Vyučující je vhodně nahrazuje připravenými zadáními prací s doprovodnými učebními texty.

Další učebnice, odbornou literaturu a časopisy pro přípravu učitelů škola nakupuje podle požadavků učitelů a svých finančních možností. Tyto publikace jsou v současné době umístěny převážně v příručních knihovničkách učitelů. Z tohoto pohledu je škola dobře vybavena publikacemi z oblasti výpočetní techniky a přírodopisu. Učitelé využívají rovněž vlastní literaturu. Žákovská knihovna ve škole není, pro žáky jsou k dispozici pouze sady knih pro doporučenou četbu, kterou pro žáky vybírají učitelé.

Na 1. stupni probíhá výuka převážně v kmenových třídách, anglický jazyk se žáci učí v nově zřízené učebně cizích jazyků. Kmenové třídy jsou dostatečně prostorné, vybavené novým žákovským nábytkem. V nich se trvale nacházejí nástěnné přehledy učiva a mapy. Veškeré další pomůcky jsou umístěny v kabinetu, odkud si je učitelé do tříd přenášejí. Hodně drobných pomůcek si učitelé vyrábějí sami. Ve dvou třídách je čistička vzduchu.

Většina kmenových učeben na 2. stupni je svým vybavením specializována pro výuku určitého předmětu a žáci do těchto tříd na příslušné předměty přecházejí. V učebnách je obvykle stabilně umístěn zpětný projektor a videorekordér. Pro výuku českého jazyka je dostatek nástěnných mluvnických schémat, v menším rozsahu audionahrávky, videokazety a výukové počítačové programy. Historické mapy pro dějepis jsou dále průběžně doplňovány,

k dispozici je rovněž několik videokazet. Také výuka přírodopisu probíhá v kmenové, ale pro přírodopis podnětně vybavené třídě. Potřebné pomůcky, většinou staršího data, jsou umístěné v sousedícím prostorově malém kabinetu, obrazy jsou v půdních prostorách. K dispozici jsou videokazety a v menším množství i výukový software.

Výuka chemie probíhá v dobře vybavené odborné učebně chemie a fyziky, která ale slouží také jako kmenová. Vybavená je rozvody plynu a elektrického proudu do lavic, starším nábytkem, snímací kamerou a čtyřmi televizory. K dispozici je didaktická technika – zpětný projektor a videorekordér. V prostorově nevyhovujícím kabinetu chemie je dostatek chemikálií, ale pouze nejzákladnější ostatní pomůcky.

Odborná učebna výpočetní techniky je vybavená celkem čtrnácti žákovskými stanicemi a jedním učitelským počítačem, ale ze žákovských počítačů pouze deset svými technickými parametry ještě vyhovuje používaným programům potřebným pro výuku. Tyto počítače jsou propojeny v síti, což umožňuje zadávání prací žákům i její průběžnou kontrolu. Nepříliš vhodné je prostorové uspořádání počítačů, způsobené architektonickým řešením učebny. Využíván je operační systém Windows 98 a kancelářské programy MS Office 97. Všechny počítače mají přístup na internet. Učebna je využívána žáky školy i v odpoledních hodinách v zájmovém kroužku.

Vedení školy sleduje stav materiálního zabezpečení výuky a v rámci prostorových a finančních možností se snaží ho zlepšovat. V současné době jsou přednostně doplňovány sbírky pro fyziku. Důraz se klade na zvyšování počítačové gramotnosti učitelů, ale stav vybavení výpočetní technikou pro jejich práci není zatím vyhovující.

Nová školní tělocvična bude mimo výuku sloužit i širší veřejnosti. Za současné situace poskytuje škola prostory školní družiny občanskému sdružení Mateřské centrum.

Materiální podmínky na 1. stupni základní školy mají vynikající úroveň, na 2. stupni z pohledu zaměření inspekce jsou průměrné.

PRŮBĚH A VÝSLEDKY VZDĚLÁVÁNÍ

Vzdělávací programy

Vzdělávání a výchova žáků základní školy probíhá podle platného vzdělávacího programu Základní škola. Pro žáky se specifickými poruchami učení učitelé vypracovali individuální vzdělávací programy, které vycházejí z odborných posudků zpracovaných pedagogicko-psychologickou poradnou. Učební osnovy sledovaných předmětů jsou plněny. Týdenní hodinové dotace kontrolovaných předmětů se shodují s platným učebním plánem, který je upraven na podmínky školy vhodnou volbou volitelných předmětů.

Povinná dokumentace je vedena v plném rozsahu na předepsaných tiskopisech a průkazně zachycuje průběh vzdělávání. Při její kontrole byly zjištěny pouze drobné formální nedostatky.

Kontrolu naplňování učebních osnov provádějí ředitel školy a zástupkyně ředitele školy průběžně při hospitační činnosti a při pravidelné kontrole zápisů v třídních knihách. Dále využívají jednání pedagogické rady, kde konzultují časové a obsahové plnění tematických plánů učitelů.

Rozvrh hodin pro tento školní rok je sestaven v souladu s příslušným právním předpisem a z psychohygienického hlediska vyváženě. Vnitřní řád školy obsahuje všechny předepsané náležitosti, včetně práv žáků. Vypracovány jsou též řady odborných učeben.

Oblast výchovného poradenství zabezpečuje výchovná poradkyně, která v této funkci nepracuje příliš dlouho, ale velice pečlivě si zavedla svůj systém. Absolvovala několik

odborných školení a řídí se plánem práce, který je zaměřen převážně na organizaci práce s integrovanými žáky a profesní orientaci vycházejících žáků. Reeducaci integrovaných žáků zajišťují ve škole čtyři dyslektické asistentky. Pracují se žáky pravidelně v malých skupinkách. Výchovná poradkyně úzce spolupracuje s rodiči a s pedagogicko-psychologickou poradnou. Velmi bohatá je činnost školy v profesním poradenství, jíž se účastní žáci se svými učiteli či zákonnými zástupci. Oblastí prevence sociálně-patologických jevů se již dlouhodobě zabývá zástupkyně ředitele školy. Vypracovala dokument „*Minimální preventivní program na ZŠ Podhart' pro rok 2004/2005*“, jehož základem je zaměření na pozitivní klima v celé škole založené na demokracii, důslednosti a osobním příkladu pedagogů. Tento dokument je rozpracovaný pro jednotlivé ročníky, z nichž každý má svého zástupce v „Žákovském parlamentu“.

Vnitřní informační systém je žákům naprosto srozumitelný. Vychází především z osobního jednání učitelů se žáky, předávání informací prostřednictvím nástěnek a školního rozhlasu, který je ale v současné době díky rekonstrukci mimo provoz. Též pro rodiče jsou veškeré informace snadno dostupné, a to prostřednictvím žákovských knížek, notýsků a na pravidelných schůzkách. Mimořádné individuální informace o svých dětech mohou rodiče dostat kdykoli po dohodě s vyučujícím či vedením školy. Základní informace o škole lze získat na pravidelně aktualizovaných internetových stránkách.

První stupeň základní školy

Vybrané předměty v 1. – 5. ročníku

Hodnocení průběhu a výsledků vzdělávání a výchovy vychází ze sledované výuky, z namátkového nahlédnutí do písemných prací žáků a z posouzení podmínek pro vyučování. Hospitace se uskutečnily ve všech pěti třídách prvního stupně, a to dle výběru v předmětech český jazyk, matematika, anglický jazyk a vlastivěda. Do hodin, které byly organizovány v rámci „daltonského bloku“, byly zařazeny i výchovy. Všechny hodiny si učitelé svědomitě připravili, nejnáročnější bylo organizační zvládnutí netradiční výuky. Pro integrované žáky měli vyučující vypracované zjednodušené úkoly, ve vyučování se těmto žákům individuálně věnovali.

Všichni vyučující splňují požadované vzdělání, výuku prezentovali odborně správně s návazností na předcházející témata.

Všechny kmenové učebny prvního stupně jsou prostorné, účelově vybavené a vkusně vyzdobené. Příjemné prostředí dotvářejí odpočinkové prostory a výstavky žákovských prací. V hodinách „daltonského bloku“ žáci pracovali v netradičně uspořádaných lavicích. Všichni mají potřebné základní pomůcky a učebnice, se kterými často pracují. Na matematiku, český a anglický jazyk mají žáci navíc pracovní sešity. Ve vyučování žáci často pracovali s drobnými manipulačními a názornými předměty, kartičkami či nakopírovanými lístečky. Pro zvýšení podnětnosti pro výuku si učitelé vyrábějí vlastní přehledy učiva, koláže a sady rozšiřujících cvičení. Ve výuce byly použity mapy, doplňková literatura i audiovizuální technika. Cizí jazyk se žáci učili v jazykové učebně.

Výuka od prvního do čtvrtého ročníku je organizována klasicky prostřednictvím třídního učitele, v pátém ročníku se přechází na polo odborné vyučování. Ve většině hospitovaných hodin byl účelně využit veškerý vyučovací čas. Promyšlená stavba hodin s častým střídáním metod a forem práce žákům nabízela maximální zapojení do vyučování. Při řízeném rozhovoru byli žáci vyzýváni k diskusi a sdělení vlastních zkušeností či poznatků, řešením problémových úloh se učili hledat, objevovat a pracovat s chybou. Probírané učivo měli žáci možnost procvičovat a upevňovat při diferencované práci. Pro zpestření výuky a udržení pozornosti učitelé zařazovali krátké hry, soutěže a zajímavosti, které většinou zasahovaly i do

učiva jiných předmětů. V pravidelných dvouhodinách „daltonského bloku“, který probíhá v první až čtvrté třídě, si žáci opakovali a procvičovali učivo při samostatné práci. Každý pracoval svým vlastním tempem a sám si volil pořadí úkolů podle aktuálních potřeb, zájmu či nálady. Práce pro všechny žáky byla do detailů rozplánovaná a pečlivě připravená. Učitel zde působí jako poradce a má ideální možnost věnovat se žákům integrovaným i nadaným. Žáci se učí ohleduplnosti, samostatnosti a zodpovědnosti za vlastní výkon.

Velkým kladem shlednutých hodin v páté třídě bylo časté zařazování práce ve dvojicích, kdy si žáci navzájem pomáhali a vhodné zapojení do výuky na základě domácí přípravy. Dostatek vyučovacího času byl věnován opakování a procvičování učiva a samostatné práci žáků. Téměř vůbec nebyla zařazena práce ve skupinách a málo žáci psali do sešitů. Učitelé průběžně dbali na relaxaci žáků a pitný režim.

Žáci byli velice aktivní, pro některé byl motivací celý vyučovací proces. Kromě úvodní a průběžné motivace byli stále vedeni jim dobře známým hodnotícím systémem a povzbuzování častým slovním hodnocením.

Komunikace mezi učiteli a žáky byla bezprostřední, převládala vlídná přátelská atmosféra. Žáci dostávali dostatečný prostor pro vyjádření vlastního názoru, což využívali pouze někteří. Průběžně bylo dbáno na kultivovaný mluvený projev, komunikace se odvíjela od zvolené tematiky a organizace výuky. Vyučující se snažili o navázání partnerského vztahu se žáky, které chápou jako osobnosti. Žáci respektovali stanovená pravidla chování, nedocházelo ke kázeňským přestupkům.

Výchozí znalosti žáků učitelé prověřovali především formou společného ústního opakování, ojediněle se objevila krátká kontrolní cvičení. Pokrok i snaha jednotlivců byla hodnocena velice kladně. Někteří vyučující mají vypracovaný svůj systém hodnocení, který žáci znají a velice rádi se mu podřizují. Známkou byly hodnoceny písemné práce v sešitech. Vzájemné hodnocení ve dvojicích a sebehodnocení vedlo žáky k zamyšlení nad vlastní prací. Celkové závěrečné hodnocení třídy jako celku občas chybělo.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy ve vybraných předmětech v 1. – 5. ročníku jsou hodnoceny celkově jako vynikající.

Druhý stupeň základní školy

Přírodopis a chemie

Hospitace v hodinách přírodopisu a chemie byly uskutečněny u obou učitelů, zabezpečujících ve škole výuku těchto předmětů. Učitelé mají zpracované velmi stručné tematické plány, které jsou v souladu s osnovami zvoleného vzdělávacího programu. Učivo obou předmětů navazovalo na již probranou učební látku, cíle výuky byly stanoveny v souladu s dosaženými žákovskými znalostmi. Hodinová dotace pro výuku přírodopisu je v šestém a devátém ročníku stanovena na dvě hodiny týdně, v sedmém a osmém ročníku na jednu hodinu týdně. Chemie v osmém a devátém ročníku má dvouhodinovou týdenní dotaci. Celková dotace pro výuku přírodopisu i chemie je na základní výši. Žáci osmých a devátých ročníků mají možnost zvyšovat si své vědomosti a zdokonalovat praktické dovednosti ve volitelném předmětu praktikum z přírodovědných předmětů s biologickou náplní ve dvou hodinách týdně.

Výuka je zajištěna kvalifikovanými učiteli s dlouholetou praxí, navíc jsou oba pro výuku sledovaných předmětů aprobováni. Tato skutečnost se projevila pozitivně především v odborně správné interpretaci učiva a kvalitní stavbě vyučovacích hodin.

Učitelé ve všech hodinách zajistili vzorově názornost vyučování. V chemii učitel velmi vhodně a efektivně využíval snímací kameru při opakování, zápisech i při provádění velkého množství zdařilých demonstračních pokusů. V hodinách přírodopisu učitelka použila nástěnné obrazy, mapu, přírodniny, magnetofon, starší učebnice, zařadila ukázky z encyklopedií a odborné literatury. Oba učitelé promyšleně téměř ve všech hodinách používali zpětný projektor a videorekordér.

Učitelka přírodopisu uplatňovala velmi vtipnou a nápaditou motivaci v úvodu i průběhu všech hodin, učitel chemie se soustředil pouze na průběžnou motivaci. Ve většině hodin vyučující látku vhodně aktualizovali, navozovali mezipředmětové vztahy, spojovali teorii s praxí a využili regionální prvky a zajímavosti, vztahující se k učivu. Významným motivačním prvkem pro žáky je možnost účastnit se přírodovědných soutěží a exkurzí do blízkého i vzdáleného okolí školy. Velmi oblíbené je i vícedenní soustředění žáků osmého ročníku s ekologickou náplní, pořádané ve spolupráci se Střediskem ekologické výchovy a etiky – SEVER.

Všechny sledované hodiny byly velmi pečlivě připraveny a měly logickou strukturu. Učitelé volili převážně klasické frontální metody výuky, spíše výjimečně výuku založili na organizované samostatné či skupinové aktivní praktické činnosti žáků a společném vyvozování závěrů. Pouze v menší části hodin učitelé kladli problémové otázky, vyžadující zvýšené nároky na složitější odpovědi a tvořivé myšlení. Kvalitní bylo naopak velmi jisté vedení hodin, časté střídání činností v obou předmětech a činnost žáků s namnoženými pracovními materiály a učení s chybou v hodinách přírodopisu. Velmi dobrá byla práce obou učitelů s učebnicemi. Vyučovací čas učitelé ve všech hodinách velmi efektivně využívali, někdy opomíjeli vytvářet prostor pro relaxaci žáků. Ve všech hodinách uplatňovali v přiměřené míře výchovné momenty. Laboratorní práce učitelé se žáky vykonávají v chemii i přírodopisu ve všech ročnících, v minulém školním roce v některých třídách jejich počet nedosáhl hodnot doporučených zvoleným vzdělávacím programem.

Pokyny vyučujících byly jasné a srozumitelné, jejich komunikační schopnosti jsou velmi dobré. Komunikační schopnosti většiny žáků byly rovněž velmi dobré, ve dvou sledovaných hodinách však byla aktivita žáků malá. Atmosféra v hodinách byla velmi příznivá, žáci byli ukázněni a ve většině hodin jevíli poměrně velký zájem o předkládanou učební látku.

Učitelé věnovali dostatek času opakování a shrnutí probraného učiva. Pozorovaná klasifikace žáků byla objektivní. V hodinách přírodopisu učitelka žáky hodnotila rovněž v průběhu a závěru hodin a vždy provedla závěrečné shrnutí.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy v předmětech přírodopis a chemie jsou hodnoceny celkově jako velmi dobré.

Český jazyk

Hospitační činnost proběhla ve všech ročnících i třídách u obou vyučujících, z nichž jedna právě dokončuje studium pedagogické fakulty. Tato skutečnost však neměla negativní vliv na kvalitu její práce v hodinách českého jazyka. Navštívena byla převážně výuka mluvnice. Méně byly zastoupeny literární výchova a sloh.

Sledované vyučovací hodiny byly kvalitně připravené. Pro všechny ročníky mají učitelky zpracované tematické plány. Ty však jsou pouze výpisem z osnov předmětu s hodinovou dotací pro jednotlivá témata a neslouží jako podklad pro didaktickou analýzu učiva. Ve všech

ročnících se plán probíraného učiva kryl se skutečností zaznamenanou v třídních knihách a byla dodržována logická návaznost jednotlivých témat.

V některých hodinách prováděly učitelky diferencování látky podle míry schopností dětí, což příznivě ovlivňovalo pracovní motivaci některých žáků.

Vzdělávací cíle byly většinou stanoveny přiměřeně aktuálnímu stavu třídy, ale jejich dosahování se ne vždy dařilo ověřovat ještě při vyučování. Učivo interpretovaly obě vyučující odborně správně.

Hospitované hodiny českého jazyka se odehrávaly v kmenových třídách vybavených většinou staršími nástěnnými pomůckami.

Názorné pomůcky byly v hodinách funkčně užívány zejména ve formě různých typů kartiček pro výuku mluvnice. Často učitelky používaly zpětné projekce, zejména pro upevňování mluvnických pravidel. Většinou pracovali žáci s učebnicemi, sešity a často i nakopírovanými texty a zejména s zapisovacími podložkami, jež zefektivnily práci na cvičeních v učebnici.

Větší část hodin měla tradiční frontální stavbu s úvodní motivací cíle, opakováním a výkladem se zápisem probrané látky a plánovanou zpětnou vazbou dosahování vzdělávacích cílů i upevňování znalostí a dovedností, na což však někdy nezbyl vzhledem k proporcím hodin dostatek času. V jiných hodinách naopak učitelky prokázaly schopnost učit párově i skupinově s náznaky kooperativní výuky a práce s chybou.

Do výuky zařazovaly učitelky i herní prvky a relaxační chvílky, ale průběžná motivace žáků nebyla příliš častá, což se projevovalo i tím, že opravdu aktivními byli jen někteří žáci, na něž se pak převážně soustřeďovala pozornost učitele.

Vyučování probíhalo v příjemné pracovní atmosféře, k níž patří i oslovení křestními jmény. Příležitostí vyjadřovat vlastní názor a argumentovat neměli žáci ve většině tradičních hodin mnoho, neboť jim to neumožňovalo tempo výuky a větší prostor pro výklad učitele než pro vyjádření žáků. Komunikační úroveň obou vyučujících je velmi dobrá, většiny žáků pak průměrná, což je důsledkem tolerování jednoslovných odpovědí i malého prostoru pro souvislejší mluvní projevy žáků.

Ve sledovaných hodinách učitelky občas průběžně hodnotily žáky (většinou při skupinové práci), ale nebylo zaznamenáno vzájemné hodnocení a adresná zpětná vazba při ukončování činností. V klasifikaci žáků (četností vcelku přiměřené hodinové dotaci předmětu i datu inspekce) naprosto převažují známky z písemných prací, souvislejší ústní ověřování znalostí a dovedností nebylo ve sledovaných hodinách zaznamenáno, což není v jazyce vhodná tendence. Z prohlédnutých vzorků slohových prací, kontrolních diktátů i žákovských sešitů vyplynulo, že práce byly přiměřeně náročné vzhledem k osnovám, řádně opravené i oklasifikované. Zápisy v sešitech žáků jsou většinou funkční, ale obsahují velké množství pravopisných nedostatků.

Pro rozvoj komunikačních schopností, činnostního učení a tvořivé dramatiky byl v rámci rozšíření hodinové dotace zařazen jako volitelný předmět literárně dramatický seminář. Žáci v něm pracovali aktivně, s chutí a nenásilnou motivací dosahovali pomocí skupinové práce patřičných kompetencí.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy v českém jazyce jsou hodnoceny jako velmi dobré.

Dějepis

Hospitace proběhly v 6. – 8. ročníku. Výuku zajišťuje plně kvalifikovaná učitelka.

Jednotlivé vyučovací hodiny byly dobře připravené, osnovy předmětů zapracované do tematických plánů, které však odrážely pouze jednotlivá témata bez hlubší didaktické analýzy učiva. Ze záznamu v třídní knize 9. ročníku ve školním roce 2003/2004 bylo zřejmé, že soudobým dějinám po 2. světové válce je věnována alespoň postačující pozornost, ačkoli je dějepis vyučován pouze jednu hodinu týdně.

Cíle jednotlivých hodin vyučující vymezovala, ale ne vždy jich bylo dosaženo. Témata hodin na sebe navazovala a látka byla prezentována odborně správně se snahou o zjednodušení přiměřené věku žáků.

Výuka probíhala v kmenových učebnách vybavených částečně tabulovými pomůckami (většinou mapami). Žáci pracovali s učebnicemi, historickými mapami, pojmovými kartami a namnoženými předlohami. Didaktickou techniku (zejména zpětná projekce k časovému zefektivnění hodin) vyučující ve sledovaných hodinách nepoužila.

Organizace vyučovacích hodin se řídila klasickým frontálním pojetím. Společné úvodní opakování (výjimečně spojené s individuálním zkoušením), motivování herními prvky nebo vyhodnocování minulé písemné prověrky doplnil výklad s pokusy o řízený rozhovor. Vyučující zařazovala průběžně práci s učebnicí, historickými atlasy a snažila se při ní i o to, aby žáci pracovali ve dvojicích či skupinách, což se vzhledem k celkovému frontálnímu způsobu práce v hodině nezdařilo. Pro shrnování učiva, jeho upevňování a kontrolu dosahování cílů hodin zbývalo málo času. Záznamy z vyučování jsou vcelku instruktivní, stručné a obsahují základní učivo, ale žáci se na jejich tvorbě málo podílejí.

Střídání činností a jejich provádění jen částečně umožňovalo relaxaci žáků.

Prostor pro komunikaci žáků vytvářela vyučující v řízeném rozhovoru, při opakování a kontrole samostatných činností, ale odpovědi byly většinou jednoslovné, k souvislejším mluvním projevům neměli žáci mnoho příležitostí. Učitelka se snažila o průběžné i závěrečné hodnocení žáků, ale soustředila se většinou jen na ty nejlepší. Vnitřní diferenciaci a individualizaci práce se žáky nebyla ve sledovaných hodinách zaznamenána. Četnost klasifikace v žákovských knížkách byla přiměřená datu inspekce a hodinové dotaci předmětu.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy v dějepisu jsou hodnoceny jako dobré

Matematika

Výuka je plánována prostřednictvím tematických plánů, které jsou vypracovány dostatečně podrobně jako časové harmonogramy učiva ve školním roce. Učivo v nich uváděné je v souladu s předepsanými učebními osnovami. Výuka probíhá v celých třídách, pouze v 7. ročníku, ve kterém je velký počet žáků, se třída na dvě hodiny týdně dělí na dvě skupiny. Od začátku školního roku do doby inspekce byl časový rozpis učiva uváděný v tematických plánech dodržován. Příprava učitelů na sledované vyučovací hodiny byla velmi dobrá. Cíle výuky byly přiměřené obtížnosti jednotlivých témat a studijním předpokladům žáků a ve většině hodin byly dostatečně konkretizovány. Ve všech hodinách navazovalo probírané učivo na předcházející témata.

V tomto školním roce je výuka matematiky v 6. – 9. ročníku zajištěna třemi učiteli. Dva z nich splňují podmínky odborné a pedagogické způsobilosti včetně aprobačního zaměření. Jeden z nich je pedagog s dlouholetou praxí, druhý je začínající. Zbývající vyučující má vysokoškolské vzdělání neučitelského směru nedoplněné pedagogickým studiem. Výuka byla po odborné i věcné stránce v pořádku, spíše výjimečně se v některých hodinách vyskytly určité metodické nedostatky způsobené malou pedagogickou praxí.

Výuka probíhala v kmenových učebnách a odborné učebně fyziky a chemie. Materiální podpora výuky byla ve většině hodin adekvátní probíranému učivu. Základním didaktickým

prostředkem byla křída a tabule, v některých hodinách byl využit zpětný projektor a nástěnný obraz. Běžné bylo využívání učebnic, případně matematicko-fyzikálních tabulek.

V úvodu hodin byli žáci seznamováni s obsahovou náplní a s výukovým cílem. Návaznost učiva byla zajištěna společným opakováním probraného učiva či připomenutím základních pojmů. Hospitované hodiny byly vesměs výkladové s důkladným procvičením na příkladech. Učivo bylo žákům předkládáno srozumitelnou formou s přiměřenou náročností. Řízení výuky bylo účelné, frontální výuka byla doplňována někdy individuální prací s jednotlivými žáky. Samostatné práce žáků při procvičování učiva, většinou s podporou výpočtů na tabuli, byl vyhrazen dostatek času. Učitelé vyzývali žáky ke vzájemné spolupráci, jejich aktivní zapojení do hodin iniciovali často kladením doplňujících či problémových otázek. Vhodně byly spojovány numerické a grafické metody, účelně byla využívána matematická symbolika. Učitelé se důsledně věnovali podmínkám řešitelnosti příkladů i ověřování správnosti výsledků. Tempo výuky i obtížnost učiva byly přiměřené schopnostem žáků, avšak většina hodin postrádala shrnující závěr.

Všechny sledované hodiny se vyznačovaly velmi pěknou komunikací učitelů se žáky, což se odráželo v příznivém klimatu třídy. Většina žáků akceptovala dohodnutá pravidla komunikace, případně byli učiteli vhodným způsobem napomenuti. Učitelé vytvářeli prostor pro vyjádření názorů žáků a respektovali jejich osobnost, ale cílený rozvoj komunikativních dovedností žáků nebyl pozorován. Verbální i neverbální projev učitelů měl velmi dobrou úroveň.

Většina žáků byla v hodinách aktivní a projevovala o výuku zájem. Učitelé žáky průběžně motivovali uváděním příkladů využití matematických zákonitostí v praxi. Běžná byla motivace pochvalou a povzbuzením, ale pouze v jedné hodině byla pozorována výraznější vstupní motivace. Hodnocení žáků z individuálního zkoušení, které se vyskytlo jen ojediněle, bylo objektivní a zdůvodněné. Průběžné hodnocení používali všichni učitelé.

Celková kvalita vzdělávání a výchovy v matematice byla velmi dobrá.

Informatika

Předmět informatika je v učebním plánu školy zařazen jako volitelný předmět v 7. až 9. ročníku s dotací 2 hodiny týdně a v 6. ročníku je tato tematika zařazena v rámci předmětu praktické činnosti s dotací 1 hodina týdně. Výuka je plánována prostřednictvím tematického plánu. Učivo v něm uváděné koresponduje s doporučeními učebních osnov a zároveň zohledňuje úroveň vědomostí žáků, jejich aktuální potřeby a návaznost jednotlivých témat. V 7. až 9. ročníku probíhá výuka v dvouhodinových blocích, které umožňují souvislou samostatnou práci na rozsáhlejších zadáních. Žáci jsou rozděleni do skupin podle úrovně svých znalostí a pracují samostatně nebo po dvou na písemně zadaných úkolech, které sledují vytčené vzdělávací cíle. Příprava vyučující na sledované vyučovací hodiny byla velmi dobrá. Vzdělávání žáků v informačních technologiích je ve škole věnována značná pozornost a výše uvedené časové dotace výuky dávají předpoklady pro zvládnutí této problematiky na potřebné úrovni.

Všechny hodiny předmětu informatika jsou vyučovány externí vyučující s vysokoškolským vzděláním neučitelského zaměření. Jejich praxe získaná v hlavním zaměstnání (vedení kursů výpočetní techniky) se pozitivně odrážela v úrovni výuky v hospitovaných hodinách.

Veškerá výuka probíhala ve stimulačním prostředí odborné učebny výpočetní techniky. Podle zadaných úkolů pracovali žáci s různými programy skupiny MS Office a podle potřeby využívali i přístup na internet. Nevýhodou bylo, že počet pracovních stanic neumožňoval samostatnou práci všech žáků, ale někteří museli pracovat ve dvojicích.

Metody výuky ve sledovaných hodinách byly rozdílné v závislosti na skladbě žáků jednotlivých tříd. V 6. ročníku převládala frontální výuka, při které po krátkém úvodním výkladu pracovali žáci podle pokynů učitelky a plnili stejné procvičovací úkoly. V 7. až 9. ročníku byla využívána skupinová výuka. Žáci pracovali na rozdílných zadáních, jejichž náročnost i obsah navazovaly na jejich předchozí znalosti. Vyučující žákům individuálně pomáhala a přesvědčovala se o úrovni jejich práce. Pozitivem bylo zcela činnostní pojetí výuky a individuální přístup k žákům, naopak jako negativní se jeví malá pozornost, která byla věnována úvodní a závěrečné fázi vyučovacích hodin.

Většina žáků projevovala o výuku zájem a aktivně spolupracovala s učitelkou. Řada zadaných prací měla pro žáky motivační charakter, ale cílená úvodní ani průběžná motivace nebyla ve většině hodin pozorována. Přesto převažovala ve třídách zcela pracovní atmosféra. Vyučující se žáky velmi dobře komunikovala a to i v případech, kdy bylo třeba chování žáků usměrňovat. Dostatečným podkladem pro ohodnocení práce žáků je úroveň odevzdaných výsledků a průběžné sledování jejich práce v hodinách.

Celková kvalita vzdělávání a výchovy v předmětu informatika byla velmi dobrá.

Výsledky vzdělávání zjišťované školou

V závěru výuky ve čtvrté třídě skládají všichni žáci „malou maturitu“, která je vyhodnocena a její závěry jsou zpětnou vazbou pro další práci na prvním stupni. Žáci pátého ročníku a celého druhého stupně vypracovávají každé pololetí kontrolní písemné práce z českého jazyka a matematiky. Tyto jsou v rámci běžné klasifikace a poskytují cenné informace o úrovni žákovských vědomostí. Nad rámec této činnosti ve škole absolvují žáci od páté třídy standardizované testy „Kalibro“, které jsou centrálně vyhodnoceny a poskytují zpětnou vazbu včetně porovnání s jinými zúčastněnými školami. V rámci přípravy na přijímací zkoušky na střední školy zadává zástupkyně ředitele zájemcům z řad žáků devátých tříd cvičné „Scio testy“, na kterých si ověří odborné i všeobecné znalosti. Jeden žák školy postoupil do celostátního kola v olympiádě ze zeměpisu a dva žáci do krajského kola v olympiádě z fyziky.

Celkově je průběh vzdělávání a výchovy ve sledovaných předmětech v základní škole hodnocen jako velmi dobrý.

DALŠÍ ZJIŠTĚNÍ

- V prosinci roku 2003 škola vydala „Almanach“ ke stému výročí otevření budovy školy. Na jeho tvorbě se podíleli současní i bývalí učitelé, kronikář města a další.
- Škola žádala o zapojení do projektu „Škola podporující zdraví“, jehož garantem je Národní centrum podpory zdraví ve spolupráci se světovou zdravotnickou organizací pro Evropu. Prvky tohoto projektu již ve své práci pedagogové několik let uplatňují.
- Na prvním stupni základní školy jsou do výuky zařazovány prvky „Daltonského plánu“, kde děti pracují převážně samostatně, učí se orientovat v textu, sami si volí pořadí vypracování zadaných úkolů, učí se ohleduplnosti a spolupráci.
- Žáci z celé školy se účastní mnoha soutěží a olympiád. Nejlepší umístění získávají ve výtvarných a sportovních soutěžích.
- Vedení školy velice úspěšně spolupracuje s Radou školy.

TEMATICKÁ ZJIŠTĚNÍ

Ředitel školy dle Pokynu MŠMT k rozšíření učebních plánů vzdělávacích programů pro základní vzdělávání o 1 vyučovací hodinu od školního roku 2004/2005 zvýšil celkový týdenní počet vyučovacích hodin v sedmé třídě (jediná třída sedmého ročníku) o 1 vyučovací hodinu. K tomu využil variantu zařazení dalšího volitelného předmětu (**literárně dramatická výchova**). Tím se zvýšil počet volitelných předmětů, kterým je žák vyučován.

Výuka předmětu je zajištěna odborně a pedagogicky způsobilou učitelkou, která má aprobaci pro výuku českého jazyka a hudební výchovy, absolvovala roční cyklus přednášek „Dramatická výchova v základní škole“ a další semináře a kurzy zaměřené na literárně dramatickou výchovu.

Obsah výuky nepřinesl další nárůst zátěže žáků. Volitelný předmět není zaměřen na navýšení poznatkové části učiva, ale je orientován především na rozvoj klíčových kompetencí žáků a jejich fantazii, vede k aktivizaci žáků a podpoře činnostního učení.

Zavedený volitelný předmět literárně dramatická výchova rozvíjí komunikační schopnosti a schopnost spolupráce žáků a posiluje verbální i grafickou složku českého jazyka.

VÝČET DOKLADŮ, O KTERÉ SE INSPEKČNÍ ZJIŠTĚNÍ OPÍRÁ

1. Zřizovací listina, její dodatek č. 5, který nabývá účinnosti dnem 1. 1. 2004, ze dne 19. 12. 2003, podpis starosty a 1. místostarosty, razítko
2. Rozhodnutí, kterým se mění zařazení Základní školy Podhart', Dvůr Králové nad Labem, Máchova 884, okres Trutnov, do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení s účinností od 1. 2. 2004, vydané MŠMT pod čj. 12 028/2004-21
3. Určení zástupce (zastupujícího) ředitele ZŠ Podhart', účinnost od 1. září 2004, razítko, podpis ředitelky školy, zastupujícího ředitele a zástupce zřizovatele
4. Vzdělávací program Základní škola včetně úprav a doplňků, schválený MŠMT ČR dne 30. 4. 1996 pod čj. 16 847/96-2 s platností od 1. 9. 1996. Úpravy a doplňky schválilo MŠMT ČR dne 25. 8. 1998 pod čj. 25 018 /98-22 s platností od 1. 9. 1998
5. Individuální vzdělávací plány integrovaných žáků, podpis ředitele školy, dyslektické asistentky, třídního učitele a rodičů
6. Nápravná péče o žáka se specifickou poruchou učení, podpisy rodičů, dyslektické asistentky a speciálního pedagoga
7. Dohoda o vzdělávání integrovaného žáka v ZŠ (uzavřena mezi zákonnými zástupci a ředitelem školy), podpisy zúčastněných stran
8. Doklady o vzdělání pedagogických pracovníků vyučujících ve sledovaných předmětech
9. Zápisy z jednání pedagogických rad, vedené ve školních letech 2003/2004 a 2004/2005
10. Výchovné poradenství – plán na školní rok 2004/2005
11. Minimální preventivní program na ZŠ Podhart' pro šk. rok 2004/2005
12. Organizační řád základní školy platný od 1. září 2004, razítko, podpis ředitele školy
13. Školní smlouva (školní řád pro žáky), podpisy starosty třídy, třídního učitele a vedení školy
14. Vnitřní řád pro pracovníky školy s účinností od 1. září 2004, razítko, podpis ředitele školy
15. Koncepce rozvoje školy do dalších let
16. Rámcový plán práce na školní rok 2004/2005

17. Učební plán 1. – 9. ročníku pro školní rok 2004/2005
18. Rozvrhy hodin všech tříd a učitelů platné v době konání inspekce
19. Pracovní náplň ředitele školy a zástupkyně ředitele školy
20. Pracovní náplň výchovné poradkyně
21. Třídní knihy všech tříd vedené ve školních letech 2000/2001 až 2004/2005
22. Třídní výkazy a katalogové listy všech tříd, vedené ve školním roce 2004/2005
23. Záznamy o práci v nepovinných předmětech a zájmových útvarech v letech 2003/2004, 2004/2005
24. Výroční zpráva ředitele školy za školní rok 2003/2004, razítko, podpis zástupkyně ředitele školy
25. Tematické plány učitelů sledovaných předmětů pro školní rok 2004/2005
26. Vzorky zápisů z laboratorních prací z přírodopisu, vykonaných ve školních letech 2003/2004 a 2004/2005
27. Vzorky žakovských sešitů, vedených ve školním roce 2004/2005
28. Vzorky žakovských knížek vedených ve školním roce 2004/2005
29. Řády odborných učeben (informatika, učebna jazyků)
30. Záznamy z hospitační činnosti ředitele školy a zástupkyně ředitele školy, datováno, podpisy vyučujících
31. Kontrolní diktáty a slohové práce všech tříd 2. stupně ZŠ v letošním školním roce

ZÁVĚR

Personální podmínky základní školy umožňují vzdělání a výchovu žáků na velmi dobré úrovni, podporují efektivní realizaci zvoleného vzdělávacího programu. Vedení školy k této skutečnosti přispívá tím, že vytváří svým zaměstnancům příjemné pracovní podmínky a odpovědně se zabývá všemi oblastmi řídicí a kontrolní práce. Všichni pedagogové školy mají možnost si prohlubovat své dosavadní vzdělání na vzdělávacích akcích. Vnitřní a vnější informační systém školy je funkční. Dlouhodobá je spolupráce s Radou školy.

Stavební práce v budově školy v průběhu inspekce nikterak nenarušily vyučovací proces. Nově vzniklé prostory škola již v plné míře využívá. Vybavení školy pomůckami a učebnicemi umožňuje realizaci zvoleného vzdělávacího programu. Vedení školy se této problematice systematicky věnuje a dle finančních možností se snaží o neustálé doplňování a modernizování fondu pomůcek a didaktické techniky.

Výuka žáků je realizována v souladu se vzdělávacím programem Základní škola. Kvalitně vedená povinná dokumentace poskytuje dostatek informací o průběhu a výsledcích výchovně-vzdělávacího procesu. Plánování výuky a její příprava mají velmi dobrou úroveň. Osnovy jsou plněny. Kvalita realizace zvolených vyučovacích metod, interakce a komunikace se žáky i celková efektivita výuky jednotlivých předmětů byla velmi dobrá. Značná pozornost byla věnována motivaci žáků. Učitelé kromě klasických vyučovacích metod zařazovali do hodin v menší míře i samostatnou práci a spíše výjimečně i skupinovou práci žáků. Na prvním stupni učitelé pro žáky pravidelně připravují bloky netradiční výuky. Ve všech hodinách pedagogové dbali na zabezpečení názornosti výuky, žáci měli dostatek možností pro vyjádření vlastního názoru a upevňování učiva. Hodnocení žáků bylo objektivní. Žáci byli v průběhu inspekce ukáznění, jejich aktivita však byla v jednotlivých předmětech a ročnicích rozdílná. Výrazně pozitivně se jeví komunikace mezi učiteli a žáky i žáky navzájem, ve škole vládne velmi příznivé klima.

Hodnotící stupnice:

vynikající	velmi dobrý	dobrá (průměrný)	vyhovující	nevyhovující
------------	-------------	------------------	------------	--------------

Složení inspekčního týmu a datum vyhotovení inspekční zprávy

Razítko

Školní inspektor Titul, jméno a příjmení

Podpis

Vedoucí týmu Mgr. Marie Hypšová

Hypšová v. r.

Člen týmu PaedDr. Pavel Jankovský

Jankovský v. r.

Člen týmu PaedDr. Antonín Kačírek

A. Kačírek v. r.

Člen týmu Ing. Miloslav Jirsa

Jirsa v. r.

V Hradci Králové dne 23. listopadu 2004

Datum a podpis ředitele školy stvrzující převzetí inspekční zprávy

Datum převzetí inspekční zprávy: 30. 11. 2004

Razítko

Ředitel školy nebo jiná osoba oprávněná jednat za školu

Titul, jméno a příjmení

Podpis

Mgr. Karel Fliegr

Fliegr v. r.

Dle § 19 odst. 7 zákona č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství, ve znění pozdějších předpisů, může ředitel školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci do 14 dnů po jejím obdržení na adresu pracoviště vedoucího inspekčního týmu, tj .ČŠI Vocelova 1338, 500 02 Hradec Králové. Připomínky k obsahu inspekční zprávy se stávají její součástí.

Další adresáti inspekční zprávy

Adresát	Datum odeslání inspekční zprávy	Podpis příjemce nebo čj. jednacího protokolu ČŠI
Krajský úřad Královéhradeckého kraje, odbor školství, mládeže a tělovýchovy, Wonkova 1142, 500 02 Hradec Králové– odbor školství	2004-12-20	09-1437/04-5213
Zřizovatel: Město Dvůr Králové nad Labem, nám. T.G. Masaryka 38, 544 17	2004-12-20	09-1437/04-5213
Rada školy při ZŠ Podhart', Dvůr Králové nad Labem, Máchova 884, 544 01	2004-12-20	09-1437/04-5213

Připomínky ředitele školy

Datum	Čj. jednacího protokolu ČŠI	Text
-	-	Připomínky nebyly podány.